

RAADSVOORSTEL

ONDERWERP

Programmabegroting 2022

BESLISPUNTEN

1. De Programmabegroting 2022 vast te stellen.

INLEIDING

Hierbij biedt het college de programmabegroting 2022 ter vaststelling aan de raad aan. In deze programmabegroting is ook de meerjarenraming 2023-2025 opgenomen en de investeringslijsten 2022-2025. In de begroting 2022 is de Kadernota 2022 verwerkt.

Om u extra te faciliteren hebben wij de inleiding in dit advies opgenomen. Deze inleiding kunt u min of meer beschouwen als uittreksel van de begroting.

Inleiding Programmabegroting 2022

Een tekort van bijna 3,5 miljoen euro in 2025; een zeer zorgelijk beeld dat de meerjarenbegroting 2022 laat zien. Wij kondigden het al aan bij de Kadernota: de rek is eruit en dat blijkt uit de cijfers die wij in deze begroting presenteren. Wij willen naar een situatie waarin Twenterand meerjarig financieel gezond is. Het doel daarvan moge duidelijk zijn: er zijn voor mensen die ons het hardst nodig hebben en ervoor zorgen dat Twenterand een gemeente is en blijft waar iedereen, jong en oud, met plezier leeft. We sluiten hiermee aan op ons coalitieakkoord 2018 – 2022 'Kernachtig & veranderend Twenterand'.

En hoewel de begroting voor het jaar 2022 nog sluitend is, vooral door een grote bijdrage voor Jeugd in het gemeentefonds (die wordt afgebouwd), is actie noodzakelijk. Dit college onderneemt daarom nu actie en bereidt scenario's voor de nieuwe raad voor om de meerjarenbegroting reëel en structureel sluitend te krijgen onder het motto van een duurzaam financieel gezond Twenterand. Het overschot uit de begroting van 2022 gaat naar de Algemene Risico Reserve en de Reserve Sociaal Domein om in de toekomst goed tegenvallers op te kunnen vangen. Hiermee blijft de weerstandsratio boven de norm van 1,0. Bij aanbidding van deze begroting wordt u voorgesteld de norm voor het weerstandsvermogen vast te stellen op 1. Dit houdt in dat de omvang van de weerstandscapaciteit (reserves) minimaal even groot moet zijn als het berekende risico in de paragraaf weerstandsvermogen. Het voorliggend voorstel voor bestemming van het begrotingssaldo 2022 sluit daar bij aan.

Zij aan zij

De eerste stappen richting een Duurzaam Financieel Gezond Twenterand werden door het college van B en W in het najaar van 2020 gezet. Begin 2021 leken we nog een meevaller vanuit het rijk te kunnen noteren van €18,- per inwoner. Helaas wordt dat een tegenvaller van € 35,- per inwoner in 2025. Dat scheelt al gauw zo'n €1,8 miljoen. Een totaal onverklaarbare gang van zaken en onze strijd voor meer geld vanuit het rijk zetten wij dan ook voort. Desondanks noopt ons deze tegenvaller tot een stevige aanpak. Een aanpak die we zij aan zij met de gemeenteraad willen en moeten uitvoeren.

Twenterand Duurzaam Financieel Gezond

Het traject Twenterand Duurzaam Financieel Gezond bestaat uit de opdracht om mogelijkheden om inkomsten te verhogen, kosten te besparen en uitgaven te beperken, te beschrijven en te kwantificeren. Via een groeimodel moet dit uiteindelijk leiden tot een begroting die structureel en meerjarig sluitend is. De opdracht wordt in drie fasen uitgevoerd. In de eerste fase is een financiële analyse gemaakt van de huidige situatie (nulmeting) die de structurele uitgaven en inkomsten, reserves, investeringen en risico's in beeld brengt. De analyse laat aan duidelijkheid weinig te wensen

over: 'de gemeente Twenterand heeft een financiële positie die onvoldoende gezond is en kwetsbaar is. De gemeente staat er op dit moment financieel niet goed voor, waarbij het meerjarig perspectief negatiever is.' Opvallend daarin zijn de lage overheadkosten. BMC, het bureau dat de analyse heeft gedaan, concludeert ook dat Twenterand er net op tijd bij is om het tij structureel te keren. In de tweede fase worden scenario's beschreven waaruit gekozen kan worden (één of een combinatie van scenario's). Voorbeelden van scenario's zijn inkomsten verhogen, voorzieningenniveau verlagen en samenwerkingen aangaan. Deze fase wordt begin 2022 afgerond. Het spreekt voor zich dat de gemeenteraad, vanuit haar kaderstellende en controlerende rol, goed geïnformeerd wordt over dit traject. Immers, in de derde en laatste fase is het nieuwe college en de gemeenteraad helemaal aan zet. Dan worden scenario's uitgewerkt in concrete voorstellen, die landen in een overdrachtsdocument voor de nieuwe gemeenteraad. We ontkomen er met elkaar niet aan, keuzes moeten worden gemaakt.

Kadernota is de basis

Inhoudelijk en financieel is de Kadernota 2022 het uitgangspunt. Vanuit die kadernota blijven we ons natuurlijk maximaal inspannen om de opgaven die er liggen, goed uit te voeren. Dat betekent oog houden voor de meest kwetsbaren in onze samenleving. Dat doen we door mensen zorg en ondersteuning te bieden, ons in te zetten voor werk en inkomen voor iedereen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid met name rond jeugd en gezondheid. Op het gebied van Ruimte liggen de uitdagingen op het gebied van bouwen en wonen, maar ook in klimaatadaptatie, bereikbaarheid, mobiliteit, openbare orde en veiligheid en onze bijdrage aan de afspraken in het Klimaatakkoord via de RES. Op economie en vrijetijdsbesteding gaat het in 2022 om het invullen van onze regisserende en faciliterende rol. Daarin gaat het om versterken van netwerken, lokaal, regionaal, provinciaal, landelijk en zelfs grensoverschrijdend. Vanuit het programma Fundament worden de randvoorwaarden gecreëerd voor alle programma's en doelen. Dus zorgen voor een goede, structurele bezetting, een duurzaam gemeentehuis, goede ict-systemen en duidelijke werkprocessen en besluitvorming.

Financieel overzicht

Het saldo van de Kadernota 2022 is het vertrekpunt voor het financieel overzicht. Alleen bij hoge uitzondering zijn er in de begroting financiële aanpassingen gedaan ten opzichte van de kadernota. De grootste afwijkingen worden hierin genoemd. Per programma zijn de financiële gevolgen van ontwikkelingen en voorstellen gespecificeerd, alsook de financiële gevolgen van ombuigingen/bezuinigingen. Deze zijn dus grotendeels al in de Kadernota 2022 aangekondigd.

Financiële tabel

Grote afwijkingen begroting tov kadernota									
	2022 bedrag €		2023 bedrag €		2024 bedrag €	2025 bedrag €	toelichting in doelenboom/paragraaf		
SALDO KADERNOTA	21.237	v	1.124.148	n	1.230.935	n	1.732.608	n	
Grootste afwijkingen t.o.v. de kadernota:									
Programma Sociaal									
De raming van de zorgkosten jeugd- en Wmo begeleiding zijn aangepast naar aanleiding van de laatste inzichten in de Berap 2021. De berap liet een tekort zien van € 275.000, in deze begroting werkt dit door en zijn de kosten in de jaren daarna geïndexeerd met prijsinflatie	315.338	n	500.497	n	1.062.747	n	1.588.471	n	Maatschappelijke ondersteuning
Huishoudelijke ondersteuning en Wmo-voorzieningen vergen extra middelen. Er zijn meer aanvragen door onder andere het abonnementstarief en vergrijzing/langer thuis wonen. In de kadernota was reeds rekening gehouden met 3 ton, de begroting is verder bijgesteld op basis van de laatste inzichten in de Berap 2021.	174.229	n	162.543	n	188.268	n	222.792	n	Maatschappelijke ondersteuning
	216.564	n	248.319	n	266.066	n	284.259	n	Maatschappelijke ondersteuning
Een groot deel van de taakstelling maatregelen sociaal domein (vanuit de begrotingswijziging december 2019) is ingevuld, Het restant wordt in deze begroting teruggedraaid, evenals de	614.614	n	609.614	n	609.614	n	609.614	n	Maatschappelijke ondersteuning
	250.000	n	250.000	n	250.000	n	250.000	n	Maatschappelijke ondersteuning
Programma Ruimte									
Bij de vaststelling van het Integraal Veiligheidsbeleid 2022-2025 wordt voorgesteld in de Uitgangspuntennotitie 2023 het jaarlijkse werkbudget structureel op te hogen met € 18.000 naar een bedrag van € 35.000. Vooruitlopend hierop is dit bedrag eenmalig in deze begroting meegenomen voor het jaar 2022.	18.000	n							Openbare orde en veiligheid
Het onderhoud aan lichtmasten moet opnieuw aanbesteed worden, dit gebeurt samen met 7 andere gemeenten. De verwachting is dat dit onderhoud veel duurder zal zijn dan waarvoor het nu wordt uitgevoerd, doordat de marktconforme prijs veel hoger ligt.	94.262	n	96.147	n	98.070	n	100.032	n	Openbare ruimte en verkeer
Programma Fundament									
Algemene uitkering: dit betreft het herverdeeldeffect en de extra middelen jeugd	3.531.374	v	1.015.390	v	3.769	v	843.067	v	Risicoparagraaf en inleiding
Verkiezingen, extra kosten nodig om verkiezingen te kunnen organiseren	15.000	n	15.000	n	15.000	n	15.000	n	Dienstverlening
Algemeen									
OZB (2022 raming aangesloten bij opgave GBT, inflatie op dit moment 1,3%, dit is voor de meerjarenraming opgenomen op totaal inkomsten OZB).	236.000	v	271.000	v	383.000	v	496.000	v	paragraaf lokale heffingen
Technische wijzigingen	12.789	v	85.512	n	68.450	v	64.479	v	*
Totaal afwijkingen	2.082.156	n	681.242	n	2.034.546	n	1.666.622	n	
Nieuw saldo meerjarenbegroting	2.103.393	v	1.805.390	n	3.265.481	n	3.399.230	n	
* wordt niet verder toegelicht, bestaat o.a. uit kapitaallasten, toegerekende lasten.									

Voorgesteld wordt het positieve saldo 2022 als volgt te bestemmen:

- € 700.000,- storten in de reserve sociaal domein, zodat de omvang van de reserve gelijk is aan de risico's die betrekking hebben op sociaal domein genoemd in de paragraaf weerstandsvermogen;
- € 1.403.393,- storten in de Algemene Risico Reserve.

De weerstandsratio komt hierdoor op 1,38 zoals af te leiden uit onderstaande tabel. Voorgesteld wordt om de minimale norm weerstandsratio vast te stellen op 1,0. Hiermee wordt het vastgestelde plafond van de Algemene Risico Reserve van € 4.250.000 los gelaten.

Omschrijving	Stand 31-12-2022 (voor resultaatbestemming)
Algemene Risico Reserve	€ 1.813.000
Reserve Minimabeleid	€ 34.433
Reserve Sociaal Domein	€ 3.396.891
Reserve Grondbedrijf	€ 237.851
Te bestemmen resultaat	€ 2.103.393
Totaal na resultaatbestemming	€ 7.585.568
Totaal risico (paragraaf Weerstandsvermogen)	€ 5.572.500

BEOOGD EFFECT

De Programmabegroting 2022 draagt bij aan de doelenboom Bedrijfsvoering, een volledig en betrouwbaar beeld van de gemeentelijke financiële positie en een kwalitatief goede, effectieve en efficiënte ondersteuning en advisering aan bestuur en organisatie.

Zaaknummer: 46709-2021
Documentnummer: 46709-2021:453740

ARGUMENTEN

- 1.1. *De programmabegroting is een wettelijke verplichting*
In de gemeentewet is vastgelegd dat iedere gemeente jaarlijks een programmabegroting vaststelt voorafgaand aan het jaar dat waarvoor zij dient (*GW art. 191.1*). Uw college bereidt deze begroting voor en de raad ziet erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. De raad autoriseert met het vaststellen van de begroting de totale lasten en de totale baten per programma en het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.
- 1.2. *Doelrealisatie door uitvoeren van taken*
Na vaststelling van de programmabegroting 2022 door de raad kan uw college in 2022 beschikken over financiële middelen om de opgedragen taken uit te voeren om daarmee de beoogde doelen te realiseren en aan de financiële verplichtingen te voldoen.
- 1.3. *Tijdige vaststelling van de programmabegroting*
De programmabegroting 2022 dient voor 15 november 2021 door de raad vastgesteld te zijn en aan de provincie aangeboden te worden (*GW art. 191.2*).

KANTTEKENINGEN

1. Dekking bij wijzigingsvoorstellen
Indien de raad voorstellen voor wijziging van deze begroting doet door amendementen en moties aan te nemen welke financiële gevolgen hebben, dan moeten deze amendementen voorzien zijn van dekkingsvoorstellen. Wanneer het gaat om amendementen welke structurele financiële gevolgen hebben dient structurele dekking gevonden te worden. De Algemene Risico Reserve is als dekking geen optie. Onttrekkingen aan reserves worden door de provincie in beginsel niet beschouwd als structureel dekkingsmiddel.
2. Consequenties van wijzigingsvoorstellen
Wanneer bij de raadsbehandeling de beleidsaccenten en middelen in de programmabegroting 2022 wijzigen door aangenomen amendementen en moties kan dat gevolgen hebben voor de inzet van de ambtelijke capaciteit. Dit zal, indien van toepassing, duidelijk worden in de uitwerking van de consequenties van de moties en amendementen welke aan de raad aangeboden wordt na vaststelling van de programmabegroting 2022.

UITVOERING

Met het vaststellen van de programmabegroting 2022 door de raad is uw college geautoriseerd om de uitvoering in 2022 op te pakken. In 2022 wordt bij de bestuursrapportage (Berap) over mogelijke beleidsmatige en/of financiële relevante afwijkingen tussentijds gerapporteerd. Daarnaast heeft ons college de reguliere actieve informatieplicht naar de raad.

FINANCIËN

De financiële toelichting is opgenomen in het onderdeel 'financieel overzicht' van de inleiding van de programmabegroting 2022.

Indien uw raad de voorliggende programmabegroting amendeert, verzoeken wij, indien deze amendementen financiële gevolgen hebben, aan te geven in welke richting de financiële oplossing gezocht moet worden. Naast deze spelregel geldt dat structurele uitgaven met structurele middelen gedekt dienen te worden. De Algemene Risico Reserve is in die gevallen als dekking geen optie. Incidentele

middelen kunnen met incidenteel geld, zoals reserves, worden opgevangen. Hierbij geldt dat de toezichthouder uitgaven voor een periode van 3 jaar in principe als incidenteel aanmerkt.

COMMUNICATIE

Op 7 oktober a.s. wordt de programmabegroting 2022 aangeboden aan de gemeenteraad. De programmabegroting 2022 wordt gepubliceerd via de begrotingsapp van de gemeente Twenterand: <https://twenterand.begrotingsapp.nl/>

Naast dat een persbericht wordt gepubliceerd, wordt een 'Begroting in één-oogopslag' uitgegeven. Hierin wordt op overzichtelijke wijze de informatie over de gemeentelijke uitgaven en inkomsten weergegeven.

Burgemeester en wethouders van Twenterand
de secretaris,

P.F.G. Rossen

de burgemeester,

Mr. J.C.F. Broekhuizen